

EMMA

NR. 15 LENTE 2026

IN DIT NUMMER:

6 VRAGEN AAN

UIT HET HISTORISCH ARCHIEF

KOKEN MET EMMA

INTERVIEW MET

...EN NATUURLIJK NOG VEEL MEER.

BLAD VAN DE CLIËNTENRAAD VOOR BEWONERS EN BETROKKENEN
VAN ORANJE NASSAU'S OORD EN DE RIJNHOF

Foto voorpagina
Paardenbloemen en Vergeet-me-nietjes
Moniek de Bakker

INHOUD

Voorwoord	pag. 4
Tegeltjeswijsheden	5
Poëzie	6
Woordzoeker	7
6 vragen aan	8
Koken met	11
Uit het Historisch Archief	12
Interview met Leen Vos	14
Uit De Rijnhof	16
Uit Het Reeënbosch	18
De verzameling van Sjaak van der Kolk	20
Cliëntenraad	22
Uit de boekenhoek	23
Algemene informatie	24

VOORWOORD

Het wordt weer eerder licht en later donker. De natuur ontwaakt na de koude donkere winter. Lammetjes worden geboren en de koeien dartelen vanuit de stal de wei in. Krokussen en narcissen kleuren de berm paars en geel. Bomen staan in bloei. Het is weer heerlijk zitten in de zon op het terras. Kortom, het is lente!

Dit is de lente-editie van de Emma. Een bewonersblad voor u. Het wordt gemaakt door de Cliëntenraad van Oranje Nassau's Oord en De Rijnhof voor bewoners, verwanten en betrokkenen.

Er staan interviews in en foto's, evenals een recept om samen te koken. Het geeft een inkijkje in de gezellige sfeer in De Rijnhof. Er is een mooi gedicht, een puzzel en ook weer een interessante bijdrage van het Historisch Archief. Oranje Nassau's Oord is een prachtig landgoed met een rijke historie.

U als bewoner geeft glans aan het leven in deze mooie omgeving.

Er is in de Emma plek voor uw verhalen, ervaringen, tips of vragen. Neem gerust contact met ons op. Marian gaat graag met u in gesprek over uw ideeën. Dan plaatsen wij het in de volgende uitgave, de zomer-editie.

Voor nu veel leesplezier!

De redactie: Marian van Swinderen en Moniek de Bakker.

TEGELTJESWIJSHEDEN

Jij bent de zon,
jij bent de zee,
jij doet de afwas,
ik kijk tv.

De langste weg begint
bij de eerste stap.
Niet verder nadenken,
gewoon doen.

Een hamer mist soms
zijn doel.
Een bos bloemen nooit.

Wees niet boos op
luie mensen.
Ze hebben niets gedaan.

POËZIE

A photograph of two elderly women sitting outdoors, possibly in a garden or courtyard. The woman on the left has short, curly grey hair and is wearing a brown top with a butterfly pattern. The woman on the right has voluminous, curly blonde hair and is wearing a dark blue top. They are both smiling and looking at each other. The background is slightly blurred, showing green foliage and wooden structures.

Gezelligheid

Kom doe als Weemoedt: dans in 't rond
de kamer door met kat en hond.

Vraag ook de hamster eens een keer,
spring met de goudvis op en neer.

Strooi eens wat licht in kier en scheuren
en laat de bladluis niet vertreuren.

Maak toch plezier en zing een lied:

het leven is zo eenzaam niet
als je eens denkt aan hen die varen
of bung'len aan een straatlantaren.

Levi Weemoedt

WOORDZOEKER

LENTEGRASQW
BLOEMTUINRT
ZONVLINDERE
REGENKNOPSN
VOGELAMBIJE
NESTHGFD SAB
POIUYTREWQC
MNBVCXZASDF
HJKLQWERTYU
GRASBLOEMZO

TUIN

ZON

BLOEM

LAM

VLINDER

NEST

KNOP

VOGEL

REGEN

BIJ

GRAS

LENTE

6 VRAGEN AAN

DE ZORGMEDEWERKERS OP DE POST

1 Wie zijn jullie?

Wij zijn een vaste groep van bijna 20 enthousiaste dames, die allemaal ruime ervaring in de zorg hebben.

2 Wat doen wij op De Post?

Wij beoordelen en behandelen 24 uur per dag alle bed-badkamer- en deurmeldingen, alarmeringen en dwaaldetecties die we binnenkrijgen. Dat gaat, via onze computersystemen. Zo kunnen we onze collega's op de werkvloer zo optimaal mogelijk ondersteunen. En onze bewoners/cliënten en gasten zo veilig mogelijk houden en daarmee ook hun naasten het gevoel geven dat hun geliefde veilig en prettig in hun huis binnen de muren van Zinzia kan wonen.

3 Wat moeten jullie doen als er een melding binnenkomt bij De Post?

Alleen als er een melding binnenkomt mogen wij een camera openen. De camerabeelden zijn van dat moment en kunnen niet worden teruggekeken. We kijken zo gericht mogelijk en schatten de situatie in op basis van de informatie die we hebben via de zorgkaart en op basis vanuit onze zorgervaringen. Als er zich een ongewenste situatie voordoet geven wij dit onmiddellijk door aan de betreffende zorgafdeling. Als het binnen de mogelijkheden van onze bewoners/cliënten of gasten past, kunnen wij als deze alarmeren, via een spreek-luisterverbinding contact leggen en uitvragen wat de zorgvraag is. Deze vraag kunnen we dan via een bericht doorgeven aan de zorgafdeling.

4 Hoe ziet jullie werkdag eruit?

In iedere dienst werken we met zijn tweeën, gelijk aan de diensten van de collega's op de werkvloer. We beginnen iedere dienst met een overdracht van de bijzonderheden van de twee collega's waarvan we het overnemen. Vervolgens nemen we één voor één de computers via onze persoonlijke inlog over, zodat het systeem ook echt 24 uur achter elkaar door draait en er geen meldingen verdwijnen of gemist worden. Als wij computerproblemen ondervinden hebben we korte lijntjes met onze ICT-afdeling, die deze problemen heel snel oplost. Bij veranderingen in de zorg op de zorgafdelingen, geven de afdelingen dit aan ons door, zodat het bijvoorbeeld voor ons duidelijk is waar we extra aandacht voor moeten hebben.

5 Wat vinden jullie leuk in deze baan?

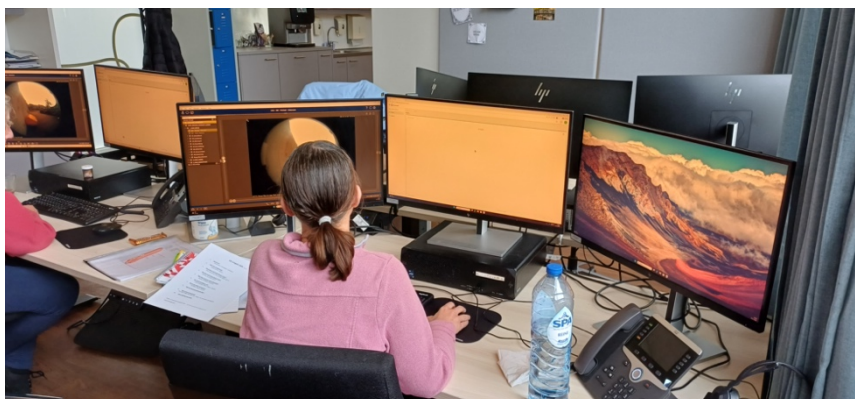
Sommigen van ons kunnen door lichamelijk ongemak niet meer in de zorg werken, maar doordat we dit werk mogen en kunnen doen, voelen we ons toch nog

heel erg verbonden en betrokken bij de zorg en de afdelingen en hebben we ook hier een hele grote verantwoordelijkheid voor onze meer dan 630 bewoners/cliënten en gasten, met gemiddeld 3000 meldingen per 8 uur.

6 Wat is jullie levensmotto?

Wij staan voor verbetering en vooruitgang omdat we ons zelf willen blijven ontwikkelen en leren van onze ervaringen en van elkaar, want we doen het samen.

KOKEN MET FANTASIE

Vrolijke schilderijtjes van groente en fruit. Bijna te mooi om op te eten.

Toch doen hoor!

Kunt u ook zo'n mooi plaatje op uw bord maken? Maak een foto en stuur het ons op. Eet smakelijk!

KOKEN MET EMMA

ADVOCAATCAKEVLA

Wist u dat er een receptenboekje is gemaakt vanuit diëtik en logopedie?
Het staat vol lekkere recepten speciaal voor bewoners en cliënten met slikproblemen.

Maar ook heerlijk voor ieder ander!
De recepten kunnen gemaakt worden door zorgmedewerkers en door familie en vrijwilligers. Het boekje ligt op elke woning.

RECEPTENBOEKJE

Voor bewoners en cliënten met slikproblemen (IDDSI-model)

Hieronder alvast een voorproefje.

Benodigdheden voor 8 personen:

8 plakjes cake
600 ml advocaat
600 ml vanillevla
slagroom
staafmixer

Snijd de cake in stukken en voeg de advocaat en de vanillevla toe. Mix met een staafmixer tot een glad geheel.

Serveer in mooie glaasjes met een toefje slagroom.

Eet smakelijk!

Foto van: www.eefkookt.com

UIT HET HISTORISCH ARCHIEF

EEN SCHOOLKLASJE IN ONO

Op 26 oktober 1901 (dit jaar 125 jaar geleden!) werd Oranje Nassau's Oord als tuberculose (tbc) sanatorium geopend door de toenmalige koningin Wilhelmina, in aanwezigheid van koningin-moeder Emma, die ervoor gezorgd had dat het sanatorium er zou komen. Emma had een zusje verloren aan tbc, in die tijd volksziekte nummer één.

ONO was het eerste openbare tbc-sanatorium van Nederland. Het gebouw was naast het voormalige paleis van Emma gebouwd en had bewust een halfronde vorm, zodat er geen tocht in de gangen kon ontstaan. Dat zou slecht zijn voor de patiënten. Op het terrein stonden zogenaamde lighallen waar de patiënten konden kuren in de gezonde, frisse boslucht. Dit was toen het enige medicijn tegen tbc. Niet alle patiënten werden beter.

Tijdens de tweede wereldoorlog werkten wetenschappers in neutrale landen als Zwitserland en Zweden aan een nieuw tbc-medicijn. Zij ontdekten het middel Para-aminosalicylzuur (PAS) dat vanaf 1946 ook in Nederland beschikbaar kwam. Dit medicijn verrichtte wonderen en binnen een paar jaar waren er veel minder

tbc-patiënten in Nederland. Op deze foto staan de lighallen van ONO.

Eind jaren '40 arriveerden veel Indische Nederlanders en Molukkers uit voormalig Nederlands - Indië in Nederland, gevlucht voor de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd. Zij kwamen met grote, volgepakte schepen naar ons land. Onder hen kwam tbc nog vaak voor als gevolg van hun verblijf in de jappenkampen en de slechte hygiëne op de schepen.

Veel van deze Indische Nederlanders kwamen naar ONO om te genezen van tbc. Daar zaten ook kinderen bij. Omdat deze kinderen langere tijd moesten blijven en leerplichtig waren, werd speciaal voor hen in ONO een schoolklasje opgezet. Een verpleegzaal werd ingericht als leslokaal, er kwamen schoolboeken en enkele leraren werden (tijdelijk) in dienst genomen. De leerlingen kregen les in bed en de ramen van het klaslokaal stonden zoveel mogelijk open. Tussen de medische behandelingen door volgden de leerlingen de vakken van het lager onderwijs (tegenwoordig basisonderwijs) en speelden ze veel buiten in de frisse lucht. Het schooltje heeft niet lang bestaan; een goed teken – veel kinderen waren snel genezen.

Het tbc sanatorium Berg en Bosch in Bilthoven had ook een eigen schoolklasje voor jonge patiënten. Hier werden vrijwel alle lessen in de open lucht gegeven.

Helaas hebben wij geen foto's van of uitgebreide verhalen over het voormalige schooltje in ONO. Heeft u die wel? Dan zijn wij zeer geïnteresseerd: historischarchief@zinzia.nl

Edwin Hallers, Historisch Archief ONO

INTERVIEW MET LEEN VOS, BEWONER VAN DE RIJNHOF

Geboren en getogen in Wageningen groeide Leen Vos op in een gezin met 6 kinderen. Een van zijn broers is al op jonge leeftijd overleden. 'Nu ik dit vertel, komen die herinneringen weer boven. We woonden heel lang in de Beekstraat. Toen ik heel klein was, kreeg ik eens op mijn verjaardag als cadeau een tweeling, een broertje en een zusje. Dat vond ik toen niet leuk, alle aandacht ging naar de baby's.'

'Toen ik trouwde, gingen we in de Junusstraat wonen op een bovenwoning. Later zijn we verhuisd naar de nieuwe Julianastraat. We kregen een dochter en een zoon, Jolanda en Wilco. Zij zijn daar opgegroeid.

Het was een leven van hard werken. Ik heb 37 jaar in de fabriek gewerkt van de Vada Drukkerij. Nadat Vada failliet ging, heb ik nog bij een drukkerij in Deventer gewerkt. Mijn vrouw is helaas overleden aan een hersentumor. Ik ben opnieuw getrouwd. Nadat het werk in de drukkerij te zwaar werd, heb ik nog 12 jaar als huismeester bij Hoog Heelsum gewerkt.'

'Op 1 maart ben ik 78 jaar geworden. De afgelopen jaren kreeg ik symptomen van dementie. Daarom ging ik 3 dagen per week naar de dagbehandeling Het Reeënbosch op ONO. Daar vond ik het heel fijn. Er waren gesprekken, sportactiviteiten en ik kon anderen helpen, bijv. met koffie inschenken. Ook heb ik in die tijd de minibiebkastjes getimmerd, die nu op ONO en De Rijnhof hangen.'

'In oktober vorig jaar werd ik opgenomen op de verpleegafdeling. Mijn gezondheid ging achteruit en mijn vrouw en kinderen maakten zich grote zorgen.' 'Na drie weken kwam er een plek vrij in De Rijnhof. Ik woon hier nu vijf maanden met veel plezier. Ik heb goede en slechte dagen. Lopen gaat moeilijk, maar ik rijd graag in mijn scootmobiel. Het was leuk dat je mij kwam interviewen.'

UIT DE RIJNHOF

Menno Bartels is 13 jaar en woont vlak bij De Rijnhof. Sinds augustus 2024 helpt hij daar als vrijwilliger bij Zinzia. Toen was hij 11 jaar. 'Ik wilde iets doen met mensen en niet de hele dag thuis zitten.'

Zijn moeder zocht mee naar iets in de buurt. Zo kwam Menno bij Zinzia terecht. In de zomervakantie is hij er vaker. Tijdens school komt hij één keer in de twee weken. Dat past beter naast school en voetbal.

In De Rijnhof helpt Menno bij activiteiten. Hij doet van alles: helpen in de keuken, thee rondbrengen en bij de pannekoekmiddagen: bakken, uitdelen en zorgen dat iedereen wat krijgt. Soms is er ook iets anders te doen. Een stukje meelopen buiten of gewoon aanschuiven voor een praatje. 'Even kletsen', zegt hij.

Wat Menno meteen merkte: bewoners reageren positief als hij er is. Ze vinden het leuk dat er een jonge vrijwilliger rondloopt. 'Ze maken grapjes en lachen veel. Dan zijn ze blij dat ik er ook ben. Dat vind ik leuk om te horen.'

Ook de andere vrijwilligers en medewerkers vinden het fijn dat Menno meehelpt. Het is gezellig en hij pakt dingen snel op. Daardoor voelt hij zich welkom. Hij hoort er gewoon bij!

Menno heeft ook dingen geleerd. Bijvoorbeeld duidelijker praten. 'Soms verstaan mensen je niet. Dan moet je harder praten en beter articuleren.' En geduld hebben. 'Soms denken ze wat langer na. Daar moet je rustig op wachten.' Of hij trots is? Menno haalt zijn schouders op. 'Niet persé.' Maar hij ziet wel dat het goed gaat. 'Met pannenkoeken bakken moet je er veel maken. En thee rondbrengen gaat ook goed. Ik vind het gewoon erg leuk om te doen.'

Tip van Menno

Voor mensen die twijfelen heeft Menno een simpele boodschap: 'Gewoon doen.' Volgens hem is er veel mogelijk. 'Je kunt koffie rondbrengen, koken, helpen bij activiteiten. Het geeft voldoening en je leert er veel van.'

UIT HET REEËNBOSCH

Een cliënt van de dagbehandeling van Het Reeënbosch heeft eind vorig jaar een lied geschreven.

Als u het wilt zingen, het is op de melodie van *De veerpont* van Drs. P.

KRONIEK VAN DE DAGBESTEDING 2025

Refrein: Heen en weer, heen en weer, heen en weer, heen en weer

Couplet 1

De dagbesteding Het Reeënbos, die is zeer in trek
Elke dag is vol bezet, aan interesse geen gebrek
Voor Jack en de Golden Girls betekent dat een flinke job
Zij doen hun best, en doen er nog een schepje bovenop
De groep voor therapieën, wordt gesplitst in twee
Maar zoiets organiseren, valt toch heus niet mee
Uit alle richtingen voeren taxi's de cliënten aan
Om aan het einde van de dag weer omgekeerd te gaan
Gesproken: En de taxi's rijden dagelijks.

Refrein: Heen en weer, heen en weer, heen en weer, heen en weer

Couplet 2

Het herstel van het paleis Emma is nu eindelijk gereed,
Men heeft er tenslotte meer dan één jaar aan besteed
Met de herrie en het stofhappen is het nu eindelijk gedaan
Wij kunnen er nu weer welgemoed opnieuw naar binnen gaan
De ingang van het pand wordt bewaakt door een leeuw van steen
Dat geeft 'n koninklijk allure, dat zie je meteen
Nieuw is de toegangstrap, de leuning en meer
Je loopt voor je plezier de trappen op en neer
Gesproken: Dus nog maar een keer.

Refrein: Heen en weer, heen en weer, heen en weer, heen en weer

Couplet 3

Wij gaan zo met z'n allen aan een heerlijk kerstdiner

En overzien, al zingend, het jaarlijks wel en wee

Cliënt zijn bij de dagbesteding is een goede zaak

Het geeft rust en iedereen heeft zo zijn eigen taak

Soms een middagdutje en soms een goed gesprek

En drankjes zonder alcohol, dat is toch te gek

Wij stoppen nu ons gezang, het overzicht is klaar

En wij wensen iedereen geluk in het nieuwe jaar

Gesproken: Voor de laatste keer dan.

Refrein: Heen en weer, heen en weer, heen en weer, heen en weer

DE VERZAMELING VAN SJAAK VAN DER KOLK, BEWONER AMALIAHOF

De diagnose Parkinson heeft het leven van Sjaak, 64 jaar, helemaal veranderd. Hij woonde in Oosterbeek, is getrouwd en heeft een zoon en een dochter. Hij werkte al vele jaren in ploegendienst bij de Parenco in Renkum. Als eerste operator. Hij deed aan voetbal en zaalvoetbal en was trainer van een jeugdelftal.

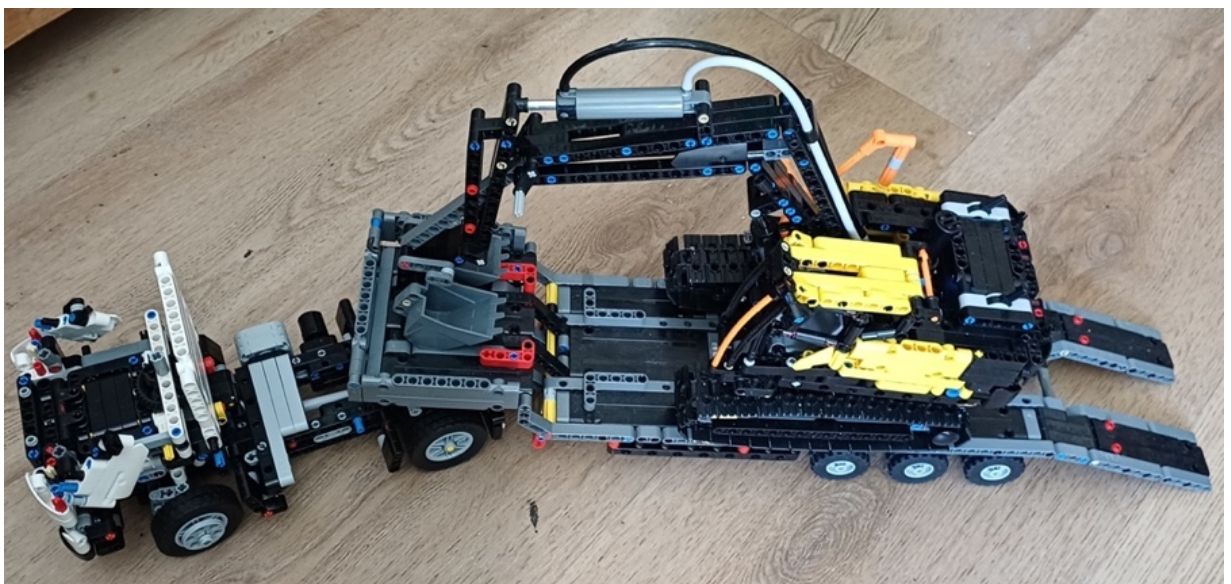
Toen kwam onverwacht die diagnose.

Nu woont Sjaak sinds een jaar in de Amaliahof op Oranje Nassau's Oord. Als hij in het weekend even terug is in Oosterbeek, wordt hij nog altijd door velen herkend en begroet.

Sjaak is de hele dag bezig, hij kan niet rustig zitten. Hij houdt van fotograferen, tuinieren in de binnentuin en schetsen bij het Hertenkamp. Ook heeft hij een grote stapel Suske en Wiskes.

Sjaak heeft vele hobby's 'om wat te doen te hebben.' Zo is hij begonnen met technisch Lego en bouwt hij mooie beweegbare constructies.

'De cabine moet er nog op.'

De laatste tijd is Sjaak met veel plezier aan het schilderen. Veel van zijn werk hangt in de gangen bij zijn kamer, zoals het gele lenteschilderij. De voorraad schilderijen op zijn kamer groeit dagelijks. 'Ik vind het heel leuk dat ik in de Emma kom!'

DE CLIËNTENRAAD

SAMENVATTING BEKNOPT JAARVERSLAG 2023–2025

De Cliëntenraad heeft zich ingezet voor het behartigen van de belangen en het welzijn van bewoners van Oranje Nassau's Oord en De Rijnhof. Er is regelmatig overleg geweest met bewoners, verwanten, personeel, Bestuurder en andere betrokkenen. Het bewonersmagazine Emma verscheen meerdere keren.

2023

- Overleg over o.a. kwaliteitsplan 2024, begroting, eten & drinken, Emmaplein, schoonmaakaanbesteding en inzet EVV'er;
- Aandacht voor zorgelijke ontwikkelingen binnen Zinzia, visitatie Verenso, en voorstel aanpassing medezeggenschap;
- Wisseling van leden: afscheid van Riet Stoop, Cees Kroon, Gerrit Welink en drie nieuwe leden; Moniek de Bakker, Mieke Duvalois en Herman Jongbloed
- Binnen de Centrale Cliëntenraad (CCR) ontstonden spanningen; hierover vond overleg plaats met de Bestuurder.

2024

- Na spanningen eind 2023 werd de afvaardiging van ONO-DRH door de CCR ontslagen uit de CCR.
- De Bestuurder vroeg de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (LCvV) toestemming voor ontbinding van de CR-ONO-DRH.
- De LCvV wees dit verzoek af en adviseerde mediation.
- In dit jaar overleed ons raadslid Hans Klinkenberg.

2025

- Mediation met Raad van Bestuur.
- Samenwerking met Raad van Bestuur werd opgepakt.
- Start van een Ontwerpgroep (met drie Cliëntenraden en RvB van Zinzia) voor een nieuwe medezeggenschapsstructuur, die in 2026 van start moet gaan.
- Afscheid van ons raadslid Kees van der Meiden.

Samenstelling 2025 Cliëntenraad:

Wim van Vuure (voorzitter), Herman Jongbloed (secretaris), Marian van Swinderen, Cornelia Michels, Mieke Duvalois - Hoefsloot, Moniek de Bakker.

Contact: Voor opmerkingen of interesse in deelname: clienraad@zinzia.nl

UIT DE BOEKENHOEK

In de Emma laten we u graag kennis maken met boeiende, mooie en interessante boeken.

Pogingen iets van het leven te maken door Hendrik Groen

Hendrik Groen woont in een verzorgingshuis en mag dan oud zijn (83,1/4 jaar), hij is nog lang niet dood en niet van plan zich eronder te laten krijgen.

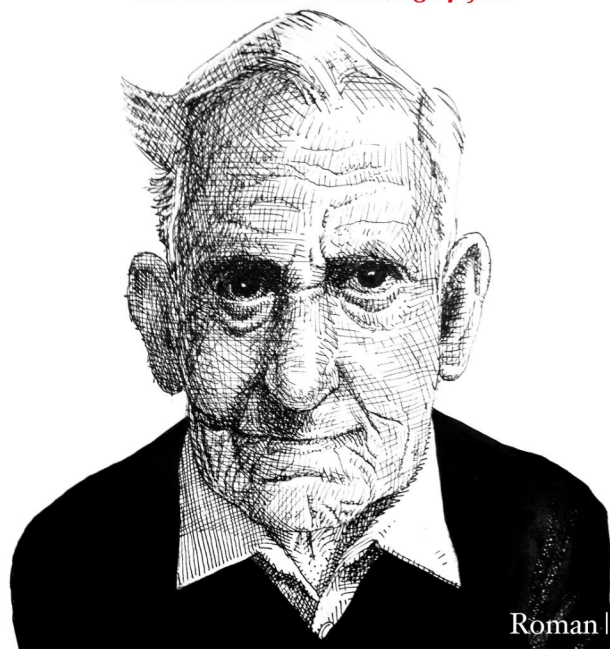
Toegegeven: zijn dagelijkse wandelingen worden steeds korter omdat de benen niet meer willen en hij moet regelmatig naar de huisarts. Technisch gesproken is hij bejaard. Maar waarom zou het leven dan alleen nog maar moeten bestaan uit koffie drinken, achter de geraniums en wachten op het einde?

Samen met zijn vrienden besluit Hendrik Groen een club op te richten om hun dagen op te fleuren. Ze ondernemen om de twee weken activiteiten zoals koken, schilderen, een bezoek aan de dierentuin en het beoefenen van tai chi.

In korte, ogenschijnlijk luchtige, openhartige dagboekfragmenten laat Hendrik Groen je een jaar lang meeleven met alle ups en downs van het leven in een verzorgingshuis in Amsterdam-Noord.

Pogingen iets van het leven te maken

Het geheime dagboek
van Hendrik Groen, 83 1/4 jaar

M

Roman | Meulenhoff

ALGEMENE INFORMATIE

Redactie:

Marian van Swinderen en Moniek de Bakker

Met bijdragen van:

Edwin Hallers

Foto's en illustraties:

Marian van Swinderen, Moniek de Bakker, Historisch Archief ONO,
www.zinzia.nl

Contact redactie:

marianne.vanswinderen@gmail.com, tel.nr. 0615659637

U kunt eventueel een van de medewerkers van de afdeling vragen ons namens u te mailen.

Datum inleveren kopij voor het volgende nummer is 1 juni 2026.

Cliëntenraad:

Voor ideeën, suggesties of vragen met betrekking tot cliënten van Oranje Nassau's Oord & De Rijnhof kunt u contact opnemen met de Cliëntenraad ONO-DRH. Mailadres: Clientenraad.ONO-DRH@zinzia.nl

Meer informatie over de Cliëntenraad waaronder het beknopt jaarverslag 2023-2025 vindt u op zinzia.nl

Activiteitenkalender

De activiteitenkalender van De Rijnhof en Oranje Nassau's Oord vindt u op de Zinzia website via onderstaande links.

Voor ONO: www.zinzia.nl/locatie/oranje-nassaus-oord/activiteiten/

Voor De Rijnhof: www.zinzia.nl/locatie/de-rijnhof/activiteiten/